

REDACTIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABO MENTUL

Pertru Austro-Ungaria
de un an fl. 10; pe 1/4
an fl. 6; pe 1/2 de an
fl. 2.50 pe 1 lună fl.

N-rii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Fentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERȚIUNILE:

de 1 șir garmond: prima dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăsi
înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul III.

Număr de Duminecă

Nr. 21.

CONGRESUL

național-bisericesc.

EXTRAORDINAR.

Duminecă în 16/28 s'a deschis la Sibiu, congresul bisericesc-național extra-ordinar, convocat pentru a se declara dacă primește ori ba ajutorul de stat pentru preoțime. Luni în a doua ședință, s'a purces apoi la debaterile amănunte.

Sedința II.

Sibiu, 17/29 Maiu.

Ședința, se deschide la oarele 10 a. m. Spiritele sunt deja iritate. Se aude anume, că în conferința intimă deputații din cler — afară de adicții metropolitului, „neamurile” adevărate — s'au declarat *contra primirii ajutorului de stat*. Se socotește astfel la o opoziție înverșunată.

După ce se verifică protocolul ședinții de ieri, dl Dr. I. Mihu în calitatea-i de referent al comisiei congresului, arată, că comisia cu 7 voturi (Cosma, Pușcariu, Oncu, Truța, Ignatie Pap, Titu Hațeg și D-sa), *contra* 2, (feldmareșalul Seracin și vicarul Filaret Musta), s'au declarat pentru primirea ajutorului de stat în sensul și sub condițiile arătate în raportul Consistorului metropolitan. Cetește acest raport (îl vom publica și noi în extenso. Redacția.) și destul de scurt, precis însă și clar motivează hotărârea comisiei. Insistă îndeosebi asupra lipsei dotațiunii clerului și scoate la iveală situația anevoioasă ce s'ar crea bisericii când respingându-se ajutorul oferit, conform legii din 1898 art. XIV. guvernul poate sta el de-a dreptul în relațiune cu preoțimea, ocolind consistoarele, ceea-ce ar contribui încă și mai mult la slăbirea bisericii.

Protopopul Măneguțiu, (Tirgul-Murșului) într'o vorbire cumpenită și de o covârșitoare convingere, face comparații între preotul din trecut, strâns legat de popor, ducând aceeași viață de muncitor și apărător al moravurilor străbune și între preotul ce o să se formeze cu ajutorul arginților dați de cel, despre care s'a dovedit că lucrează într'u zdrobirea autonomiei noastre bisericesti. Recunoaște, că preoțimea are nevoie de a fi ajutată și perfecționată. Aceasta s'o facă însă biserica, ear' nu statul civil. După ce își arată îngrijirile, că primind noi ajutorul, ne-am face vinovați de un rău imens, de a fi deschis însine poarta pe care să intre adversarul bisericii noastre, se declară *contra primirii concludusului adus de comisie și propune respingerea ajutorului*, precum și o serie întreagă de planuri, prin care crede D-sa că s'ar putea înlătura toate neajunsurile.

Eată propunerea în întregime:

Congresul național bisericesc însărcinează eparchiile, ca mai înainte de 1-a Ianuarie 1900 să stabilească precis și corect dotațiunile tuturor parohiilor noastre. . . Organele însărcinate cu aceasta, adevărat cel puțin un comisar consistorial, presbiterul tractual și doi martori verificatori să se adopereze în calea constituțională a ameliora aceste dotațiuni la minimul normat în lege — prin ridicarea competențelor stolare și a prestațiilor poporului în natural, prin asigurarea de moși și realități parohiale în folosința preotului și prin fixarea de salare sau remunerațiuni din budgetul bisericesc. Acolo unde organul executiv află mijloace și putință de ameliorare, dar' află rezistență la organele și corporațiunile din parohie, consistoarele eparchiale, la propunerea aceluia, pot ridica competențele stolare și remunerația, sau sălarul, din cassa bisericească — și fără învoirea corporațiunilor din parohie.

Ear' acolo, unde nici după toate aceste și nici cu suma de 50 fl. precisată mai jos, nu se va putea stabili venitul minimal (400 fl.) pe seama parohului, lipsa se acopere din fondul preoțesc al diecezei.

Un atare fond trebuie să se înființeze în fiecare eparchie încă sub decursul acestui an; așa ca pe 1-a Ianuarie 1900 să se asigneze fiecărui paroh, a cărui se dotă nu trece peste 800 fl., suma de 50 fl. anual. Înființarea și administrarea acestui fond preoțesc rămâne o afacere internă a diecezelor, aceste însă datează sunt a implini întocmai cele stabilite în acest concludus, chiar și pentru cazul, că la început ar trebui să facă un împrumut.

Măsurile luate de către legislativele eparchiale, referitoare la salarisarea protopresbiterilor, ca atari, rămân nealterate.

Ioan Sêrbu vorbește cu multă vervă în *contra primirii ajutorului de stat*. Cum au dus-o preoții până acum, vor duce-o și de aci încolo mai ales dacă fruntașii bisericii vor chibzui cu seriozitate și vor căuta ca în timpul cel mai scurt posibil să realizeze toate planurile, prin care să se ridice și starea materială a preoțimei. Analizează legea în chestie și după ce arată și fiit cei mai periculoși, conchide că ar fi să dăm preoțimea noastră pradă guvernului, dacă am consimți ca statul să se amestece în afacerile interne ale bisericii, dând ajutor sub condiții umilitoare, căci chiar și „patriotismul” invocat, știm noi cu toții ce însemnează.

P. Truța susține părerea comisiei și răspunde oratorilor precedenți că se exagerează primejdia. Răul nu e așa de mare cum se crede. D-sa a fost des intrerupt.

În mijlocul unei generale atențiuni se ridică protopopul Orșovei d. Mihail Popovici, o figură simpatică, îndeobște cunoscută tuturor celor cari iau parte la luptele vieții noastre publice, pentru-că de mai bine de trei-zeci ani, venerabilul protopop n'a lipsit dela nici o mișcare ori luptă bisericască, politică ori culturală.

Incepe printr'o apostrofă la adresa celor cari aproape cu lăcomie se reped spre ajutorul de stat, spunându-le să cugete bine, căci ne aflăm nu numai în fața unei legi, care în chip fățiș se îndreptează împotriva autonomiei noastre bisericesti, dar e mai pre sus de toate o cursă la mijloc! Vor, cu chiar consimțimentul celor

mai superioare autorități bisericesti să arunce mrejele asupra preoțimei noastre. Aceasta după ce deja au săvârșit o spărtură în zidurile de apărare a bisericii noastre, în autonomia, pentru care a'ata luptă s'a purtat. Tratează chestia din punct de vedere bisericesc, invocând argumentele tari ale bisericii vecinice față de uneltirile statului, ale cărei forme se schimbă și citește următoarea propunere:

Considerând că articolul de lege XIV din 1898 despre intrîngirea dotațiunii parohiale violează în mod expres prin dispozițiunile cuprinse autonomia bisericii noastre ortodoxe naționale;

Considerând că în puterea statului organ: congresul național bisericesc este chemat să apere autonomia bisericească și să ia poziție față cu ori care ingerință cu vedită ten-dență de a vătămă organismul autonom al bisericii noastre;

Considerând că regularea dotațiunii parohiale aparține exclusiv competenței autorităților noastre bisericesti;

Considerând în fine că prin concludusul de sub Nr. 73 din anul 1895 congresul național s'a pronunțat limpede și categoric că în afacerea dotațiunii clerului nu poate admite de loc ingerința guvernului accentuând clar și hotărât că o eventuală subvențiune din partea statului o primește numai pentru cazul dacă se asemnează și se pune la dispoziția autorităților noastre superioare bisericesti într'o sumă generală bisericească ca atare ear' nu preoților ca particulari;

În urma acestor considerante congresul național bisericesc anunță, că nu poate primi întregirea dotațiunii sub condițiunile cuprinse în art. de lege XIV din 1898.

Lungii aplause răsună în biserică după citirea acestei contra-propuneri. Dl protopop este viu felicitat pentru întorsătura ce dă viitoarelor debateri prin propunerea sa resolută și demnă.

D-nii Dr. Mihu și Rotariu fac câte-va mici observări. Cel dintăiu accentuează anume că și propunerea comisiei — care pune condițiuni pentru a se primi ajutorul — se apropie de a dlui Popovici.

V. Mangra. Rostește una din vorbirile caracteristice, cari seamănă a filipice la adresa celor pe cari îi combate. Se ține însă strict în sfera ideilor, a teoriei, lovind cuiul în cap și când e vorba să restorne argumentele celor cu practica. Dovește întâiu de toate că de un șir lung de ani guvernăntul și legiuitorii nostri caută să satisfacă toate așezămintele. Asupra școlilor s'au năpăstuit de mult. Acum asediază biserica. Ba chiar au intrat între zidurile ei, căci art. XIV a legii din 1898, recunoaște însăși consistorul me-

ropolitano, însemnează un mare pericol și știrbirea autonomiei noastre bisericesti. La timpul seu, consistoarele au protestat și luptat împotriva acestei legi când era încă proiect. Congresul național bisericesc printr'un concludus al seu de asemeni și-a precizat atitudinea (la 1895) când a declarat, că nu permite ingerințe în afacerile noastre bisericesti. Ca consecunță ar urma acum ca să nu primim nici dispozițiunile legii, putând să facem aceasta, deoarece-legea e facultativă. Să respingem deci ajutorul cu atât mai ales, cu cât motivele invocate privitor la sêrăcia preoțimei noastre parte sunt exagerate. Când e primejdie, nu trebuie să ne îndoim în cinstea preoțimei și nici să presupunem că ea ar fi imorală, în cât să se pună în contradicție cu conclusele congresului național bisericesc. Au să fie excepțiuni triste cei cari se vor înjosi a primi ajutor prin solgăbirău; congresul nu trebuie să judece însă din punctul de vedere al excepțiunilor, ci să se gândească la ceea-ce datorează posterității, care-l va judeca aspru vîzând că și-a dat consimțirea la uneltirile stăpînirii vremelnice în *contra bisericii*, ale cărei legi sunt vecinice și astfel nici noi să nu abandonăm nici un princip bisericesc. A arunca preoțimea pradă statului civil politic consideră ca o *eschivare* dela datorii a autorității superioare bisericesti, care dacă constată lip-suri și mizerie între preoți, trebuie să avizeze dînsa la mijloacele de ajutorare!

Primește propunerea dlui protopop Popovici.

După ce dl Dr. N. Oncu susține propunerea comisiei, ca din două rele pe cel mai mic rău, ședința se ridică și se anunță continuarea discuțiunilor pe după amiază, la oarele 4.

Sibiu, 17/29 Maiu.

Ședința a III.

În urma vorbirilor pe cât de cumpănite și frumoase, pe atât de convingătoare ale d-lor protopopi Măneguțiu și M. Popovici — Orșova, a d-lor Sêrbu și Mangra, cari luptaseră în ședința a doua (Luni înainte de amiază) împotriva primirii ajutorului de stat ce e să se dea preoțimei noastre în schimbul umilirii la care ar dori guvernul s-o împingă, în congres se pornise un curent de tot vedit împotriva propunerii comisiei congresului, al cărei raportor d. dr. I. Mihu vorbise, de asemeni cu multă pricepere și demnitate pentru primirea ajutorului.

Așa se esplică faptul, că în a treia ședință, tinută tot sub înalta presidenție a Metropolitului Meșianu, (Luni după amiază) cei cari au vorbit împotriva primirii întregirii (dela stat) a salariilor preoțesti găseau în congres un viu resunet.

Simeon Damian (advocat în Brașov) după ce arată că legea dela 1898, art. XIV vătămă în chip fățiș

autonomia noastră bisericească, se declară pentru respingerea ajutorului și astfel se alătură la propunerea veneratului protopop al Orșovei, d. M. Popovici.

Ignatie Pap (assessor consistorial Arad) recunoaște și d-sa că legea în virtutea căreia se îmbeie ajutorul stirbește vaza autonomiei noastre bisericești. Dacă am respinge însă ajutorul legea contra căreia va mai putea lupta, dă ministrului drept să împartă ajutoarele ei de-adreptal, cu *ocolirea consistoriilor*. Ear aceasta ar fi rău de tot, căci astfel încetul cu încetul biserica și-ar pierde trecerea înaintea preoților, cari s'ar apropia tot mai tare de cament și pânirii ungurești. Impărțindu-se însă banii prin consistoare, acestea ar avea încă un mijloc de a ține în frâu pe cei slabi. — Respunzând dlui Manegutiu, care zicea că preoții pot face jertfa de a se lipsi de ajutoare, arată, că chiar în diecesă Aradului, una din cele bogate, trebuie 125.000 fl. pe an, ear în a Orădiei vre-o 80.000, pentru ca fie care preot să capete cât îi se cuvine după lege. Biserica n'are însă de unde scoate atâția bani. Eata de ce crede că trebuie să primim ajutorul.

M. Cirlea (notar public în Abrud) primește ajutorul și la propunerea comisiei face un amendament în interesul ca hotărîrea ce va lua-o congresul s'o ducă la îndeplinire consistorul metropolitan, care să raporteze apoi celui mai apropiat congres.

Vasile Damian (protopop în Brad) produce un adevărat entuziasm în congres, care în mai multe rânduri îl aclamă pentru chipul cum dovedește primejdia ce s'a abătut asupra bisericii noastre. Spune, că și înainte cu 200 ani venit-au stăpânitorii cu arginți și tot felul de momeli. Cei slabi de ingeri s'au lăsat să fie ademiniți, și eată, unde am ajuns? Am ajuns să fim despărțiți bisericește în două, în ortodocși și uniți. Ear dintre cei cari nu s'au lăsat a fi prinși atunci în mreje, suntem noi, cei de legea drept, măritoare a resăritului, cari avem azi cea mai frumoasă autonomie bisericească. Oare nu ne-am face nevrednici către memoria strămoșilor nostri, dacă tocmai noi am veni acum să primim banii ce ni se îmbeie, de bună seamă nu din dragoste, ci cu gânduri ascunse și rele?... Tocmai pentru-că legea s'a adus fără voia noastră și fără a se ține socoteală de protestele ce au făcut consistoarele noastre p'atunci, și împotriva hotărîrei aduse de congres la 1895, când cu toții am declarat că nu primim nici un amestec în afacerile lăuntrice ale bisericii noastre, și acum trebuie să respingem ajutorul (lungi aplause).

D. protopop, un bărbat frumos, înalt, cu barbă neagră și ochi cari te pătrund în suflet, a vorbit stând în mijlocul bisericii, în fața mesei, la care ședeau metropolitul Mețianu și archimandriții Filaret Musta, Iosif Goldiș, H. Pușcariu și Aug. Hamza. A făcut o profundă impresie, deși a vorbit cu glas blând, ca un adevărat apostol.

Ioan Pușcariu, deși om bătrân, a dat pe tonul glumelor nesărate, vrând să batjocorească pe cei cari nu vor să primească ajutorul, numindu-i „șeracii fuduli“ și asemănându-i cu broasca din povești, care a vrut să se umfle cât bou, însă a și crăpat. Tonul acesta nepotrivit într-o adunare bisericească, înaintea altarului sfânt, unde era intrunit congresul, a produs o a-

devărată greață și mulți au și zătat să înțeleagă vorbitorul că necuviința săvârșește. Protopopul Orșovei și d. Mangra i-au spus în față că așa nu se cuvine să — discute.

Fiind spre seară și mai fiind înserși să vorbească în contra primirii ajutorului d-nii Dr. N. Oprean (advocat în S. Miclăușul Mare) și *Russu-Sirianu*, ear pentru d-nii: P. Cosma și I. Preda se cere închiderea discuției și se hotărăște să mai vorbească numai două: unul *contra*, altul *pentru* primirea ajutorului.

Dr. Nestor Oprean ia paragraf de paragraf și dovedește, că atât luată în parte, cât și peste tot, legea care îmbeie banii acestia preoțimeii, vătără autonomia noastră bisericească și tinde la ceea-ce » spus și d. Mangra în ședința de dimineața: să *statifice și aşezămintele noastre bisericești!* Teama arătata de unii că dacă nu vom primi ajutorul, apoi se va întinde între preoțime nesupunerea și destrăbălarea, îi-se face *neîntem iată*. Dimpotri-vă: mai bine îi vom putea reținea pe preoți acum, la început, și primejdia e mult mai mare când însuși consistoarele se învoiesc ca preoților, cari guvernului îi-se vor părea „patrioți“ în înțeles unguresc să li-se dea bani. Asta va întinde corupția, și e mai preus de toate o ingenunchiare a noastră față de guvern, care a făcut cea mai mare spărtură în constituția noastră bisericească, ce-tatea cea mai tare a însăși *naționalității* neamului nostru. Respinge deci ajutorul și primește propunerea d-lui M. Popovici.

P. Cosma vorbește dela strază, eca-asa, ca să se arate înțelept, și repetând cele ce s'au mai spus deja. Zice că de altfel nici nu era trebuia ca afacerea aceasta să se hotărăască în congres, ci s'o fi hotărît fiecăr eparchie acasă, în Sinod; ajungea atâta. Ș'apoi chiar de s'ar hotărî respingere, ministrul va putea totuși să execute legea și fără voia noastră. Și dacă n'am primi, banii s'ar împărți cu atât mai mare belșug între aite confesiuni, în primul rând vor primi și frații nostri greco-catolici.

Metropolitul Mețianu ține să împărtășe temerea și nedumeririle celor cari sau ridicat împotriva primirii ajutorului, spunând că *primirea condiționată* a comisiei e cam tot ceea-ce spune în propunerea sa și d. Popovici.

Votarea.

După-ce mai vorbesc d-nii, **M. Popovici**, care a propus respingerea ajutorului, *Manegutiu* și raportorul **Dr. I. Mihu**, desbaterile se închid.

D. Manegutiu retrăgându-și propunerea, care în partea I este ca a d-lui *Popovici*, se hotărăște punerea la vot a acesteia.

S'a cerut votarea nominală și se naște discuție în jurul chipului cum să se facă votarea?

V. Mangra spune că *fie-care propunere să se pună la vot*.

Metropolitul Mețianu zice, că e destul una, care dacă se primește ori să respinge, indică soartea celeilalte.

V. Mangra citește însă regulamentul congresual și astfel dovedind, că d-sa are dreptate, silește pe metropolit să pună la vot amândouă propunerile.

Propunerea de respingerea ajutorului de stat intrunește următoarele 28 voturi:

Filip, Adam, Dr. T. Badescu, Coriolan Bredicianu, Romul Ciorogar, S. Damian, V. Davian, P. Dragalina, A. Ghidiu, Dr. I. Imescu, Dr. L. Leményi, I. Lengher, N. Măneguțiu, V. Mangra, T. Miclea, Filaret Musta, Dr. N. Olariu, S. Olariu, D. N. Oprean, I. Pinciu, Al. Popovici, Dr. G. Popovici (Lugoj), G. Popovici (Șiria), M. Popovici, Tănu Roșescu, I. Russu Șirianu, Teodor cav. de S. racin, feldmareșal, Ioan Sârbu și P. Tisu.

Contra au votat (40): G. Ardelean, A. Bărsan, G. Bogoevici, T. Ceonța, M. Cirlea, P. Corcan, P. Cosma, Dr. E. Cristea, I. Curescu, I. Dan, Dr. Farcaș, Iosif Goldiș, I. Groza, Aug. Hamza, V. Hamza, T. Hațeg, N. Ivan, Dr. I. Mihu, Eug. Mocsanyi, Zeno Mocsanyi, Dr. N. Oncu, I. Papiu, Ign. Pap, I. Pap, Al. Păcurariu, I. Petric, P. Pipeș, Dr. N. Popovici, I. Preda, Dr. I. Pușcariu, I. Pușcariu, D. T. Putici, N. Rocsin, P. Rotariu, V. Segarcian, Dr. I. Șenchea, L. Simoneșcu, Dr. I. Trailă, P. Truța și M. Voileanu.

Se pune apoi la vot **propunerea de primire a ajutorului și votează pentru** ea toți cei 40 de sus ear *contra* 26, doi deputați obținându-se.

Metropolitul închide apoi congresul printr'o scurtă cuvântare, mulțumind deputaților pentru zelul lor și cerând dela D-zeu binecuvântare.

Aderențe — Proteste.

În numărul de Joi am publicat două proteste contra năpustirilor ce ni-s'au făcut din Sibiu și Brașov pentru alegerea P. C. Sale dl *Iosif Goldiș*. Astăzi dăm loc următoarelor ce ne-a venit:

Dela întâmplata alegere de episcopu din diecesă noastră a Aradului efectuată în 2/14 Maiu a. c. organele noastre de publicitate, și în deosebi „Gazeta Transilvaniei“ și „Tribuna“ din Sibiu inspirate de duhul cel necurat și rău voritor al unor bărbați ce se dau pe sine a fi membrii partidului național, precum și de niște copilandri uniwersitari, cari entuziasmați în mijlocul paharelor, neîntrerupt se ocupă de acela alegere, și cu fel de fel de insulte se descarcă asupra acelor distinși bărbați și reprezentanți ai clerului și poporului din diecesă noastră, cari numai dorința și voința noastră a preoțimeii învățătorimeii, inteligenței și a poporului nostru drept credincios din Eparchia Aradului au săvârșit-o, când cu votul lor au ales de Episcop pe Prea Cuviosia Sa Domnul Iosif Goldiș, prin care faptă a lor sperăm că se va pune caoș sistemului dominant și mult odios al „neamurilor“ de sub nesuportata stăpânire de 24 de ani.

Pentru aceia, noi subscrivim, ca și fit bisericeii dreptmăritoare ort. din diecesă Aradului și ca chemați și exclusiv competenți a critica ținuta deputaților nostri diecesani, cari au conlucrat la realizarea alegerii de episcop a Prea Cuviosiei Sale Domnului Iosif Goldiș protestăm s'as și tare contra tuturor insinuațiilor malecontente și a amestecului nejustificat din partea acelor ce nu numai că nu aparțin bisericeii noastre, dar că prin insinuațiile lor nebasate voiesc a introduce în biserica noastră aceea stare dureroasă, ce au incubat-o și în sinul partidului și comitetului nostru național.

Drept dar, pe lângă acest protest ne ținem de sfânta dorința noastră și le votăm încredere tuturor acelor, cari conlucrat'au și votat'au cu dorința și voința bisericeii noastre, alegând pe Iosif Goldiș de Episcop. — Aderăm și aprobăm ținuta „Tribunei Poporului“; bărbaților nostri,

cari poartă lupta cu condeial, le strigăm: „La mulți ani!“ și respingem cu toată indignațiunea amestecul nejustificat al celor nechemați, fie tineri fie bătrâni, și deosebi a „Tribunei“ dela Sibiu și al „Gazetei Transilvaniei“, ear cu referire la ceea scrisă de mai susnumitele organe de publicitate noastră, că tot ceea ce se scria dia partea lor în chestia alegerii de episcop tot atâta adevăr, cât este alevat: aceea afirmațiune susținută de ei, ca *candidatul neamurilor Augustin Homcea* a făcut când-va parte din adunările partidului național, fie din Comitetul nostru, fie în conferințele naționale ținute în Sibiu.

După toate acestea ne adresăm umilită r gară către Înalt Prea Sfinția Sa D-l Archiepiscop și Metropolitul nostru, ca *cătră conducătorul* alegerii de episcop al diecesei noastre, și cătră acel bun părinte ce au păstorit această diecesă timp de 24 ani, ca prin executarea §-lei 104 din statutul organic referitor la alegerea de episcop, să binevoiescă a pune capăt tuturor acelor insulte ce jignesc atât decorul bisericeii noastre, cât și al fiitorului nostru episcop.

Socodor, în 19/21 Maiu 1899.

Cu toată stima:

Stefan Tulcan, prot. rom. gr. or.; Gavrilă Lazar, prot. rom. gr. or.; Dr. George Vesca, Dim. Nădaban, inv. gr. ort.; Simion Iancu, Sfarăilă Mitru, Adop. Simion, Berari Ioan, Toader Muscan, Stefan Ușev, Georgiu Mosean, Nădaban Ioan, Crista Ioan, Săcara (Gabor), Gavrilă Muscan Niș, Dumitru Roitan, Chebelea Florin, Nădaban Igoa, Gavrilă Lazar, Berari Stefan, Berari Vasile, Mărașia Stefan, Berari Ioan, Florin Ușev, Mihai Ardelean, Petru Goldiș, Mihai Mărtiu, Berari Mitru, Roitan Ioan, Secșan Vasilie, Ioan Vorindan, Cosma Stefan, Petru Barna, Puica Pavel, Ioan Otavă, George Cosma, Georgiu Boitan, Stefan Puica, Georgiu Muscan, Elie Barna, Dimitrie Chiuță, Vasilie June, Petru Barna, Jane Toagher, Roitan Mitru, Stefan Săbău, Ivan Ioan, Barna Mitru, Barna Toagher, Argilean Pavel, Berari Mitru, Mitru Chebeleu, Mitru Susan, Pagubă Vasilie, Pagubă Nicolae, Senti Susan, Jiucea Ioan, Mihai Cosma, Ioan Ardelean, Țapoș Vasilie, Micaș M. H. I., Țapoș Mitru, Adok Ioan, Țapoș Petru, Ioan Marsieu, (Demetru Nădaban inv), Simion Pagubă, George Simaudan, Ioan Muscan, Major Vasilie, Barna Stefan, Mărașeu George, Ioan Mărașeu, Toagher June, Moti Pavel, Nădaban Mitru, Alexă Igna, Moti Ioan, Opre Ioan, Mladin Stefan, Mladin Georgiu Cioban Ioan, Șipoș George, Cosma Ioan, Adoc Simion, Crista Pavel, Ardelean Ioan, Ioan Gavrilă, Puica Ioan, Săbău Todor, Zura Petru, Zura Costar, Zura Pavel, Zura Nicolae, Sfarăilă Gavrilă, Ioan Săbău alui Ilie, Procopiu Nădaban, Georgiu Muscan, Pavel Marsieu, Todor June, Simion Pagubă, G. Simantan, I. Muscan, Petru Mot, Georgiu Muscan, toți locuitorii în Socodor.

ULTIME ȘTIRI

Situația.

La sfârșitul săptămânii trecute și la începutul celei de față treburile în jurul pactului așa de rău încredute erau, încât *Luni* și *Marți* ministrii ungari nici nu s'au întâlnit cu cei austriaci; se părea, că ori-că tîrgueală, ori ce legătură este ruptă și va urma dejumănie pe multă vreme. Se răspundise chiar vestea, că ambii ministri prezidenți ar fi dat demisiunea, *Marți* după-amezii; dar știrea s'a dovedit ca neadevărată.

Mercuri, M. Sa carăși găsi modal de a face să se întâlnească cei doi ministri-prezidenți, *Szell* și contele *Thun*, chemând pe fiecare în audiență la Sine, câte două ori în decursul zilei după care ei între ei aveau mai multe convorbiri. Cât de vajnică era situația, reiese de acolo, că *Szell* a fost la M. Sa încă la orele 7 seara.

Joi, fiind mare sîrbătoare catolică, la care și M. S. a luat parte ca în toți anii; nu se întâmplă nici o întâlnire; ear ministrii ungari s'au întors după amiază din Viena la Budapesta.

Luni săptămîna viitoare se vor duce cărăși acolo, pentru a se urma tîrgueala.

Dotăriunea învățătorilor de astăzi.

Cultura este steaua timpului, după care trebuie să pornescă ori-care popor, dacă dorește a-și câștiga și asigura o existență mai fericită. Poporul, are mare lipsă de a progresa în cultură, mai ales în timpul de acum.

Și cine ar avea datorința sacră de a plânta în inimile tinere sămânța, ce odinioară producea în strămoșii noștri virtuți mari și glorie, dacă nu învățătorii?

Factorul cel mai puternic la creșterea unei generații în bune și astfel la întemeierea unui viitor în fericire pentru popor este învățătorul.

Ce chemare sublimă este chemarea învățătoarească!

La îndeplinirea cu sfințenie a acestei sublime chemări lipsește o indispensabilă condiție: dotăriunea deplină de starea socială a statului învățătoresc.

Dar astăzi în timpul reformelor starea materială a noastră învățătorilor, este miserabilă și foarte neglesă.

Ce e drept, chiar astăzi ne întâlnim paș de paș cu proiecte și experimentări câte și mai câte pe terenul educației. Bărbați luminați, pătrunși de chemarea lor conlucră din respectul necontenit nișându-se a răspândi cultura fericitoare între poporul nostru, cu un cuvânt între toți oamenii. Inșă nimic nu ajunge toate proiectele reformatoare dacă statul învățătoresc, care este pirghia învățământului, este negles, nebagat în seamă, bajocorit și în stare deamă de compătimit, cei mai mulți încă mutându-se în cap de eamnă din sat în sat, la voia unuia și altui, care nu-i vrednic nici a trece pe dinaintea unui învățător; și apoi mutându-se se înțelege trece prin sate și peste țarină, unde care cum îl vede, mic sau mare încep a striga după el ca după țiganii u... iu iu... la

aceste am ajuns noi învățătorii? Oare cu drept e aceasta? Ear' dacă o să zici ceva drept, e și mai reu zicând că-și ea ajutor forurile politice și câte și mai câte.

Pot zice cu drept cuvânt, că am ajuns bajocura străinilor, ba a lumii întregi, când unul nici nu ne-am putut muta, până când celalalt e și în loc peste celalalt și apoi grămădesc mobilele unele peste altele, sătul stă pe de lături rizând și bătându-și joc. Poftește dascăle să creștere.

Ocupându-ți postul se înțelege n'ai de loc mijloace de a trăi, rogi pe cei interesați ca să și-se dea măcar numai o parte din salariu ca să poți trăi, nu-i vorba de aste, zice, nu putem că n'ai servit, și apoi pe luna sau două sau trei luni să nu-ți dea, ce o să faci atunci? Eată ce, mă duc la Petru și la Pavel, fi bun împrumută-mi una ori alta până capăt, eacă dară autoritatea și caracterul învățătorului.

Afară de aceste imi trebuie sare, pipercă, lumină, oțet, mai niște haine încălțăminte, vre-un purcel să-l cresc ca să nu stau numai din salariu, și multe altele, de unde împrumut eu aceste? Aceste odată de două ori haide de le împrumut dar' mai mult ba, și apoi trebuie să le înapoiez, dar' de unde că nu-'s. Acum dară trebuie să mă rog de străini mai ales de jidani ca să-mi dea una și alta și ei în loc de 2 fac 4, în loc de 4 fac 8 și așa mai departe. De unde vine aceasta? Aceasta vine de acolo, căci salariul și-l da cu libra și după aceea trebuie să flueri o zi întreagă și apoi altă dată eară o libră până te trezești că salariu nu-i, nu să-ți dea odată vre-o sumă bunicică ca să cheltui și să-ți mai rămână.

Mare durere este aceasta pentru noi, căci de mic ne supunem a învăța și văzând părinții că iubim învățătura, hai cu noi să învățăm de dascăli, își risipesc averea toată și când ajungem în viață abia mai existăm și noi și părinții, ba ce e mai mult nu mă bucur de numele ce-l porți, căci nu mai zice nime nici învățătorule de cum domn, ci îți zice măi și tu, acum vine ceva: oare de

după cine? Eu zic adevărul și mă rog de ertare de cei ce fac excepții. Causa sunt în prima linie unii p... care având vre-un învățător harnic, văzând că și împlineste chemarea, văzând că înființează coruri, văzând că e cântăreț bun, văzând că face progres în școală, dînsul cugeta n'o aceasta trece înaintea mea cu toate și eu rămân îndărăpt și apoi își cumpără oameni, măi haidăți să dăm drumul dascălului, că asta nu-i de noi.

Dar' mă rog cine e de vină că dlui nu-i cântăreț? cine e de vină că nu poate și dlui face ceea-ce face învățătorul?

De aici urmează că învățătorii trebuie să eie lumea în cap ca ne lumea, căci și cortorarii prin luna lui Noemvrie încă și-or făcut zomonite în corturi, ca să se așeze peste eamnă; ear' noi învățătorii nu putem fi așezați. Nu că-'s bunii sacii cu nucile și cei ce scilpesc. Nu face nimic noi vom răbda, căci avem un Tată, un judecător drept care va judeca și va răsplăti fiecărui de după cum merita, căci și așa lumea aceasta este ca o gostie, astăzi suntem mâne nu, mie încă nu-mi vine a zice așa multe, ci ce vor zice cei cu familie?

Oare unde e clerul, care e pus să vegheze?

Aici zace cauza răului de care suferă învățământul preste tot!

Astăzi se pretinde de la învățător cultura deosebită, se pretinde îndeplinirea datorințelor lui cu scumpătate, se pretinde în școală de la dînsul progres mare cu pruncii, poftește ca să înființeze coruri (cari apoi le dărimă) să cânte frumos mai frumos de cum l'a lăsat natura; însă nimenea sau prea puțin se îngrijesc cum va aduce învățătorul în îndeplinire toate aceste trebuințe, când familia să se luptă cu suferințe din neajunsuri, când câștigul lui nu se ajunge nici pe pâne, necum să-și poată procura cărțile necesare pentru calificarea sa ulterioară, care singură garantează trăinicia aptitudinilor învățătorului, căci altfel degenerază și științele din preparandie trec și se

duc, cum trec și se duc ori ce științe, ce se neglijă în lumea uitării.

Cum am mai zis, dusă e și autoritatea învățătorului din lumea socială, când e avisat la îndurarea și grația poporenilor! „Cel-ce lucră neobosit pentru omenime, nu se cade să cerșească!“ — a zis un învățat.

Mulți învățători trudesc și asudă în luptă pentru risipirea întunerecului dintre oameni, și când ființa lor cere de la dînsii mijloacele pentru existență, sunt avisați a colinda de la ușe la ușe, de multe ori cu sacul în spate, dacă nu voește să cadă pradă foamei.

Dar nu sunt destul lipsele și neajunsurile, învățătorii trebuie și umiliți în tot modul. Sălarul nu li se da regulat la timp, sunt împilați, sunt persecutați pentru tăria caracterului și onestitatea lor, sunt chiar suspendați și li-s'a abzis și postul în butul legilor și ordinațiilor existente, pentru-că au avut curagiul a spune adevărul.

Firește, că această tristă iconă a situației învățătorilor noștri români confesionali din Ungaria nu este generală și pretutindenea, încă cazurile deplorabile sunt destul de dese, mai ales prin Banatul de pre lângă Lugos, în jurul lui și încă nu peste tot locul ca în jurul L... ca să se facă serioase pedici în învățământul poporului tocmai printrânsele, ear asupra învățătorilor prin cantoralul rău înțeles se mai susține încă acel curent de pocita moralitate, care-i apasă, ca o piclă nădușitoare ea împedecând activitate lor educatoare și progresul regulat și sistematic al dezvoltării poporului.

Mi-ar plăcea să sperez însă, ca soarta tuturor învățătorilor noștri confesionali de ori-ce categorie să se schimbe, căci ne-ar fi rușine a rămânea așa, de oare-ce suntem deja în seculul al XIX mai.

Dumnezeu să ne ajute!

Învățătorul Niță.

Singurătate.

La masa mea cea de brad,
Din micuțul jilț de paie,
Stau uitându-mă cu drag,
La a focului văpaie.

Și în gânduri cufundat,
Dulce iluzii, amintiri,
Ce mintea mi-a ocupat,
Renosc dulci suvenirii.

Că 'n tunerecul cel mare
Te apropii surizîndă,
Ca să măngâi tot mai tare,
Fața mea cea mult palidă.

O măngâie pân' ești jenă
C'acest timp e potrivit,
Și ca nime să nu-ți spună,
C'ai trăit și mai iubit.

I. C. C.

Doine din Vrană.

Frunză verde din grădină,
Eu român, mândra română;
Și amândoi suntem vecini,
Printre noi garduri de spină.

Mândră din ulița noastră,
Rău stă pusă casa noastră,
Ori și unde să mă duc,
Tot ochii la ia-i arunc.

Frunză verde de săcară
Ea eși mândro pân' afară
Eși mândruța până 'n drum
Că doresc ceva să-ți spun
Numai ceva să-mi ascuți.

Și o dată să mă săruți
Că așa mai învățat
Să nu dorm ne sărutat.
Vai de mine și de mine
Tot mai rău dar nu mai bine
De când făcui țîrg cu tine
Mă prăpădesc vai de mine

Frunză verde floare aleasă
Cu uritul nu faci casă
Numai rupere de oasă
Fugi urite d'angă mine
Coi lucră și pentru tine

Fugi urite dela spate
Că'oi lucră și a ta parte.

Cucule cu pană sură
Putrăzeascăți limba 'n gură
Că cu cântecul tău dulce
Faci pe mândra să se culce
Și să nu-mi dea gură dulce.

Pus'am gând cu jurământ,
C'o să mă las de iubit,
Dar inima mă răntoarnă
Să mai iubesc pân la toamnă;
Dela toamnă incoala
Mai iubească cineo-vrea
Că eu am iubit destul
De mi acru sufletul.

Culese de George Munteșcu.
econom.

Baladă populară.

Sus 'n coasta dealului
Cânta-și Petre Bradului
Așa cântă de cu gele
Cât și toată frunza pere.
Așa și cântă de voios
Toată frunza pică jos.
Nime 'n lume nu-l aude
Numai mamăsa din curte,
Mamă sa din grai grăea?

Ce cânti Petre așa cu jele?
Cum n'oi cânta maica mea,
Când d'acasă am plecat
Și eu maică le-am lăsat
Holdele nesămănată,
Mândrele nemăritate.
Nu-i bai Petre a meu d'acele,
Că mai sunt fete ca ele,
Mai mare și mai cu stare
Care așteaptă măritare.

Culeasă de Măria Costa.

Poesii populare.

(din Bihor).

Frunză verde foaie fragă,
Cum să-ți zic mândruță dragă?
Zice-ți-ai vioară albă,
Că de mică mi-ai fost dragă.
Dar eu bade cum să-ți zic?
Rosmarin roșu 'nvălit,
Drag mi-ai fost și te-am urit;
Te-am urit acum de-o lună
Te-am urit pentru'o minciună.

Frunză verde leuștean,
Me-am făcut căsuță 'ndeal,
Și-am văruit-o cu var,
Și me-am lăsat cărărușe
Până la Maria 'n ușe
Eși Marie, eși drăguță,

Mortul pe apă.

Induegătoare privești ne înfătoșază icoana de față: în mijlocul unui riu foarte larg plutește o luntră, pe care se află cinci oameni, dintre cari 3, bunica, mama și sorioara însoțesc un mic cosciug, în care e închis corpul mort al unei ființe mici: nepoata, fetița și sora celor de mai sus; mai sunt apoi doi bărbați luntrași, cari trec pe un mal la celalalt pe jalnicul. Se vede treaba, că acolo, unde le este cășcioară, pe unul din cele două maluri depărtate ale riuului, nu se află crimitir, cu atât mai puțin preotul, d'aceia trebuie să treacă dincolo, pe celalalt mal, ca iubita lor moartă

să fie îngropată după legea creștinească.

Pe fețele jalnicilor femei se vede toată a lor îndurera; nu vorbesc nimica, sunt duse pe gânduri, cugetând poate la ceasul cel de pe urmă, când și lor le va suna; mica fetiță din mijlocul luntrei, ori-cât de tinerică să fie, încă e cuprinsă toată de jale și nemângăiată se uite în apă. Dar și pe fețele celor doi luntrași se reoglindește, că împărtășesc durerea jalnicilor, deși ei, ca toți oameni ce se răsbiesc în fiecare zi cu primejdiile apelor mari, sunt mai oțeliți la fire.

La fântână 'n grădinuță,
Sub o tufă de smochină
Eu te-aștept făr' de odichnă;
La fântâna cea de sus
Eu te-aștept cu dor nespus.
Pentru tine ruje creață,
N'am nici somn, n'am nici viață
Și pentru tine ruje plină
N'am nici somn, n'am nici odichnă.
Eu merg mândră dela tine
Cu brațele de dor pline,
Dacă doru s'a găta,
Unde Bade te-oi afla,
În fundul Bănatului
În birtu 'mpăratului,
Unde-i steagu aplecat
Eu acolo-oi fi culcat.

Cul. de Florian Cărbunariu, pedagog.

(Din Ourtici.)

Albă-i mândra ca și cașul,
Și se ține cu nănașul
Și-o cunosc pe cingători
Că pere după ficiori.
Că strigă seara pe lună
Haida, bade, să-ți dau gură
Tu la mine de nu vi
De dorul tău voi muri.
Cătu-i omul de bătrân,
Tot ar mânca măr din sân,

Și pere din poale crețe
Și și-ar suci la mustețe.

Nu gândi nană gândi
Că la tine-oi lăcomi,
La casa cea văruiță,
La tine ce ești urită;

Ciudă-mi și rău îmi pare,
Că-am iubit și nu-i prea mare,
Am nădejde de-a mai crește
Când a prinde mâța peste
Și coada la urs va crește

Eu cu dor mândra cu dor
Trebuie-ne-ar un doctor,
Pe noi să ne doctorească,
De dor să ne mântuiască

Bată-m-te crucea drac,
Cum te prind cum te desbrac
Și-ți trag pelea după cap
Să fac soacrii comănac
Socrului căciulă 'n cap,

Am un bade cât un ied,
Secerând în iarbă 'l perd,
Nu știi ce i-aș da să crească
Țipala-ș în câmp să pască

Lugojan Mătru

(Din Micăleaca.)

Câte flori pe deal înflor
Toate 'mplâng mie de dor
Ce fecior și nu mă însor
Însuramași însura,
N'am pe cine foc lua,
Că pe cine a și fi luat
M'au lăsat s'au măritat
Și pe cine a-și avea
Zice că nu sunt de ea
Și pe cine ași fi avut
A pus capu la pământ
Desfă mândră ce-ai făcut
Și m'ă drumu să mă duc
N'am făcut eu să desfac,
Numai ca să mori de drag,
Într'o groapă am îngropat
Într'o groapă la fântână
Să te 'ntoreci la o sēpămană.

Frunză verde lemn uscat
Să ști mândra c'am plecat
La a mea neagră robie
La urla cătănie
Ajungând la munți cu peatră
Mă uitai în lumea toată
Mă uitai la răsărit
Dincotro știu cam venit
Mă uitai și la apus
În cotro neamțu mau dus

Mă băgară 'n mășgăzină
Șim dădură pușca în mână
Nădrăguț vinăți frumoși
Abea-i port de petecoși.
Mai apoi păpuși purtați
Ce-au rămas de ceialalți
Dimineața când mă scol
Mănc numai prefuntul gol,
Bine era mândră de mine,
Când eram eu lângă tine,
Că în loc să stau haptac,
Eu te sărutam cu drag.

Ioan Tuduran,
econom.

(Din Pauliș.)

Frunză verde de coline,
Ascultați feciori la mine,
Că eu voi învăța bine,
Când îți merge să pești
La iosag nu lăcomiți,
Pe cum am lăcomit eu
Și m'a bătut Dzeu.
C'am lăcomit la doi boi,
Ș'am dus pe proasta la noi;
Ș'am lăcomit la pământ
Mi-am luat mie urât.
Ogorul l'am sēmănat,
Dar de proastă n'am scăpat.
Holda mi-a bătut-o peatra
Proasta 'mă mănca viața,

De sub poalele Munților apusenî.

26 Aprilie 1899.

Intre oamenii chemați a se interesa de soarta și bunăstarea poporului nostru, avem oameni de două feluri, precum sunt și ingerii de două feluri: ingeri buni și ingeri răi.

Cei mai nemijlociți conducători ai poporului de prin comunele rurale sunt preoții și învățătorii. Și cu regret trebuie să mărturisesc, că chiar și între aceștia se află și câte un conducător rău; ba poate mai rău de cum s'ar putea aștepta.

Mă mărginesc a constata acest trist adevăr numai la unii preoți și învățători de pe sub poalele Munților apusenî.

Preoții și dascălii, cred eu, din aceste părți s'au dovedit progresul în regres, introducând în biserică noastră sărbătorile din „Paști” până în „Rusalii”. Se serbează adevărat poporul acum când prin părțile acestea au mai mult lucru.

N'avem noi destule zile de sărbători și de clăci; apoi dărite cele grele! Să mai reținem poporul și de la lucru în timpul cel mai scump pentru economii noastre atât de ocupați cu sămănăturile, lucrul viilor etc?

Câteva ciururi pierdute pentru economul harnic în timpul lucrului, îi poate cauza daună de zeci de florini. Apoi zeci de mii de oameni în mai multe zile de vară să trândăvească și să-și piardă timpul prin crîșme, oare nu e în dauna economilor noștri? Ce ziceți la acestea, d-lor preoți, cari vedeți și nu vreți să înțelegeți?

Mi-s'a dat ocaziune să vedă atât în anul ac sta, cât și în anul trecut, când s'au introdus prin părțile noastre aceste sărbători prin unele comune cum poporul ziua lăutrea sărbăzează pe crîșmele jidanilor.

Și aceste mijloace ducătoare la decădinta noastră materială și morală, numai preoților din comunele respective li se poate atribui și numai spre cinste nu le poate servi!

Ori cât de sărătoc să fie preotul nu-l servește spre cinste, dacă lăcomind la 1-2 coroane ce le capătă pentru slujba din câte una din acele zile, dă prilej poporului de a serba, când nu e sărbătoare, și merita să fie considerat de dușman al poporenilor săi, pentru-că lucră în dauna lor, și favorul crîșmarilor jidanî.

Avem noi sărbători peste an destule, numai să le dăm cinstea cuvenită: să le sărbătorim după vrednicie și după spiritul bisericeii noastre.

Aceasta însă pe unele locuri nu se prea întimplă, căci unora le trebuie alte sărbători nu cele așezate de biserică noastră: sărbători cu venite mai grase.

Rușine pentru astfel de preoți, cari pe astfel de căi voesc a-și înmulți venitele.

La curtea unui proprietar ungar, de tristă aducere aminte, — din o comună de prin părțile noastre în zilele trecute murise un Sécui, singurul ungar în comuna respectivă.

Inmormântarea s'a făcut după rital nostru ortodox, de administratorul parohiei din comuna respectivă.

Cu această ocaziune învățătorul de acolo a aflat de bine a și începe activitatea de orator în limba statului. A ținut adevărat cinstitul predică funebrelă în limba maghiară, la soția Sécuiului, căci alți nimenea nu l-a înțeles ce a hodorogit.

Vrednic ar fi acest dascăl pentru meritele-l neperitoare să poarte clopot la gât și medalie la plit.

Nu-l amintesc cu numele pe acest nou comet „civilizator”, ca să nu măgulesc pe un domn as. Consist. care oare când, abuzând de oficiul său, a căleat legile școlare, punând de inv. pe acest lucașar, fără voia poporului și încă anulând alegerea unui alt învățător calificat.

Nu s'tu când se va mai curăți odată țara de neghini și pădurea de uscături?

Sevola.

DIN BIHOR.

Vasădu, Maiu.

Pe cât sunt de minunate aceste lucruri dela natură, pe atât de rea este starea atât materială, cât și morală a poporului.

Să luăm d. e. comuna Crîșcior din acest jur. Această comună ar putea să servească ca model celorlalte, deși — în treacănt fie zis — după împrejurările locale, conducătorii actuali, în conștelegere ar putea și mai mult să facă. — Bunăstarea acestei comune este a se mulțami în primul loc, ementului învățător, Petru Bogdan, al cărui demn urmaș se crede a fi și actualul învățător Mihai Ciura. — Preotul acestei comune d-nul Andreiu Papp, încă ar putea servi ca model în ceea-ce privește vorbirile binefăcătoare, cu care nu încetă a sfătui poporul în biserică, și la ocaziuni bine venite, ceea-ce ar sta în datorința fiecărui preot; dar' — onoare puținelor excepțiuni — prin comunele din jur, așa ceva e raritate. — Nu trebuie să ne uităm nici de învățătorul „șoim de munte”, Nicolau Chișiu, care, ca o sentinela, veghiaza asupra poporului din Crîșciorul superior.

Preoților și învățătorilor neghina pretare a prins rădăcină printre firele de grâu,

decî, pe lucru să o stîrpin!

Sfătuiți poporul, să lapede din inimă, prea mult încuibata iubire de alcool a jidanilor, ear' în locul e, sădiți mai mare interes față de biserică și școală, dar': pilda să premeargă.

Aici imi iau curagiu a atrage atențiunea conducătorilor comunei V. Șohodol, asupra raportului de situație, ce există între clădirea școlii și a cărciumei.

„Santinela”.

DE LA SATE.

Petriș, 10 Maiu 1899.

Amintirea S. M. martir George, care este patronul bisericeii noastre, în anul curent s'a sărbătorit cu o deosebită solemnitate oficiind sft. liturgie patru preoți, la care mult au contribuit mărețea și nobila faptă săvîrșită de dl paroh din Roșia, Ioan Cimponeriu, care în comuna sa natală văzînd lipsa de mult simțită a ridicării unei cruci în curtea bisericeii, înspirat de stîmă și iubire față de răposaii săi părinți și frați cari aici se odichnesc și își dorm somnul de veci, în memoria acelor decedați din căștigul său modest ca preot cu propriile sale spese au făcut o cruce de peatră foarte frumoasă în preț de peste 200 fl. v. a., care în 23 Aprilie 1899, adevărat în ziua S. M. m. George s'a și sfințit prin preoții Ioan Cimponeriu, Ioan Popovici din Petriș, Petru Vesa din Roșia și Corneliu Montia din Corbești în prezența poporului adunat în număr foarte mare fiind present și donatorul Ioan Cimponeriu din Roșia.

Cuvîntarea la această ocaziune festivă au rostit-o preotul din Petriș Ioan Cimponeriu, la finea căreia se întoarce cătră dl donator Ioan Cimponeriu, căruia în numele comunei noastre bisericești îi exprimă în termeni aleși recunoștință și mulțumită poftindu-l ca bunul Dumnezeu să-l dăruiească viețea îndelungată și sănătate la mulți ani.

Pentru mărețea și nobila faptă efectuită, mă văd îndemnat și pe această cale în numele comunei noastre bisericești a exprima dl-ul donator recunoștință și mulțumită rugînd pe bunul Dumnezeu ca să-l țină la mulți ani în pace, și treg cinstit întru zile îndelungate spre a-și putea vedea cu ochii nobila sa faptă, pe care părintele cereș se o răsplătească cu bogatele sale daruri.

I. C.

Din tractul Mediașului.

În 14 Maiu a. c. s'a ținut examenul dela școala gr. cat. din Agărbici. Resultatul foarte bun. Provezută cu toate aparatele necesare, dispune de o „bibliotecă populară” imponentă, ce constă aproape din 200 volume, de cuprins variu.

S'a creat un fond școlastic și unul al bibliotecii.

Școala esemplară în tractul Mediașului! Ear biserică — un raț — ornata cu icoane, în trăsături românești, cari de cari mai frumoase, te invită cu drag a asista la cultul divin.

Din fericire, intrînd în altar pe o ușă am cetit inscripția: „înștiințătorii fondului de lumini Virginia” (1897). Am cercat după istoric, și am constatat, că preotul local On. Ioan Botezanu, din incidentul morței ficei Sale Virginia (1897) a întemeiat fondul, ca obolul românului, să nu ajungă în mîna străinului.

Ba, precum în Micasasa fungînd ca învățător — așa și în parohia — On. Ioan Botezan carea pus basă nouă la un fond bisericesc de bucate (1899), ca poporul să-și încredințat să-l mîntuiască de usurarii jidanî.

Un nobil sentiment, o mărețea idee!

Aceștea s'au efectuit în decursul păstorirei harnicului preot Ioan Boteza — 1895 — 1899.

Dee bunul D-zeu, — ca atare preot — mulți în mijlocul poporului nostru ca văzînd faptele lor, să mărească pre Tatăl cel din ceruri — și memoria lor să fie binecuvîntată din neam în neam.

Sincerus.

Pomenile la poporul nostru.

Istoria bisericeii creștine ne spune, ca în secolii cei dintâi ai erei creștinismului erau în us o specie de ospețe numite agape. Ospețele acestea nu le făceau creștinii cu scopul cel profan de a și procura numai petreceri trupești în mîncări și în beuturi, ci scopul lor era cu mult mai spiritual. Nu pofta trupească, ci caritatea cea adevărată creștină era cea ce provoca ospețele acestea. Din care cauză se și numeau ospețe de iubire. Fiind anume creștinii pe atunci pătrunși de iubirea deaproapei ca primul precept Evanghelic, se și sileau în tot modul posibil a manifesta și în faptă iubirea aceasta.

Și fiind că de iubirea aceasta nime ru avea atîta lipsă ca cei săraci și lipsiți, de aceia creștinii cei avuți se îndătinau din timp în timp a pregăti câte o masă pentru cei săraci, și apoi la mesele acestea participau nu numai cei săraci, ci și cei avuți cari le pregătesc, pentru-că pe calea aceasta să arete egalitatea creștină evanghelică între toți oamenii fără deosebire de avut și sărac.

Omul însă este supus căderii. El nu odată abusase și de lucrurile cele mai bune. Astfel s'a întimplat și cu agapele. Scopul și motivul lor a fost foarte bun. Pe lângă toate acestea însă în decursul timpului în dătina agapelor s'au vîrît multe abuzuri, cât au căzut cu totul scopul lor primitiv. La început scopul lor a fost curat spiritual, va să zică participarea săracilor la bunătățile celor avuți și alinarea suferințelor celor miseri. În decursul timpului însă agapele ajunseră a fi niște ospețe și petreceri cu totul profane. Din cauza aceasta biserică, care privighiază cu ochiu neadormit asupra moralității credincioșilor, încă în timpurile cele vechi s'a văzut nevoită a le cassa și opri cu totul. Și în biserică apuseană a și perit chiar și urma lor. Biserică răsăritului însă a mai păstrat unele urme despre ele pana în ziua de astăzi. Și urma despre ele în biserică noastră sunt pomenile multe la poporul nostru dela sate.

Ideia pomenilor adevărată și creștină stă în aceia, că cu ocaziunea înmormîntării unui creștin să se deie elemosină săracilor, întinzînd o masă pe sama mortului, pentru-ca astfel prin elemosina aceasta să mijlocească, ca Dzeu să-și erte mortului păcatele și pedepsele, cu cari ar mai fi dator, a-l în scrie și pe el în cartea dreptilor, și a i aminti sau pomeni și numele lui între dreptii din raț, căci principiul creștin este, că mama săracului este visteria cerului. În locul ideii acesteia, ce vedem noi în poporul nostru? Chiar contrarul la aceia ce ar trebui să fie. Mai întey în poporul nostru a perit mai de tot ideia, că numai cei avuți, să deie atari pomeni. Din contră, vedem, că din cestiunea pomenii chiar și cei de tot miseri fac cestiune de onoare, așa încât mai bine se îngroapă în datorii (mai întey la jidov pentru lăturile lui ce i-le dă sub numirea de palincă), decât să omită pomană, dacă i-a murit cineva la casă. Ba lucrul a ajuns până acolo, căt nu odată preotului și cantorului nu le plătește pentru osteneala înmormîntării, însă dela pomană nu lipsește nimic. Abuzul acesta este atât de mare căt tare des se întimplă, de cei rămași uită durerea pentru cel mort, pentru-că i-a copleșit alta durere, anume durerea, că nu au cu ce face pomană.

De altă parte a perit și ideia cea creștină, și frumoasă ca pomană să se deie

Boii iam dat sus la munte
Ș'or venit cu coarne rupte,
Argintul imi șede 'n ladă
Proasta 'mi șede pe vatră.
Fugi tu proastă de pe vatră
Ba eu nu căs cununată
Și de capul tău legată.

Frunză verde nucă sacă,
Dragă-mi fata săracă,
Că ea lucră și să'nbracă,
Dar fata găzducului
Dă-o 'n mîna dracului,
Cum să școală caută în oală,
N'a rămas nimic d'aseară.
Dar nici ochii nu-i deschide
Până-i cu ghierile 'n blide
Nici pe ochi nu s'a spalăt
Bagă vină la bărbat,
Că lucru nu i-a gătat,
Pe cap nu s'a peptenat,
Că n'a trezit-o din pat.
Muerea mea nu i muere,
Numai spargere de vreme,
Căci ziua îi plînge pruncu,
Noaptea o mîncea urtut,
Ear din cinzeci de lăni
N'a făcut mînuși pe mîni;
Și din cincî-zeci de fuioare
N'a făcut o ștergătoare.

Frunză verde de pe rit
Lăcomit-am lăcomit
Lăcomit la două vaci
Luai hădă din găzduc,
Dimineața când se școală
Cioarele din cap îi șboară

Și lăcomii la o sută
Ș'o luai de șele ruptă,
Și umbrai ca să o îndrept
Și îi rupsei oasele 'n piept,
Ese proastă 'n capul gol
Fug vacile prin ocol,
Fug de ea de se omor,
Că gîndesc că i boala lor,
Merg proasta să le mulgă,
Vacile o iau la fugă,
Merg proasta să le 'ntoarne,
Vacile o iau în coarne,
Proasta dă la vaci costree
Nici așa nu vreau să stee
La fata care-i găzducă
Lucră satul și o 'mbracă;
Lucră una lucră două
Până îi fac cămeșe nouă,
Lucră două lucră trei
Până i fac cămeșe ei,
La cătrînțe *) Invrîtate
Lucră satul jumătate;
Ear' la cătrînțe alee
Lucră două zeci și șeasc.
Când se culcă țip 'un sac
Că perină nu-i de leac,
C'ar țipa o perină
Nu se face singură,
Că ea zeu nu știe face
Pe cum nu ști să se 'n brace.

D. Bosniacu.

*) zădi cari iau fetele dinainte.

numai celor săraci și lipșiți. În loc de aceasta vedem chiar din contră luând parte la pomeni avuți și săraci fără deosebire. Ba lucrul a devenit atât de ne natural cât în în cele mai multe cazuri să sature numai cei avuți, cari la masa de pomană ocupă locurile prime ear' cei săraci locurile cele din urmă dacă chiar nu s' au dat de totuși afară. Este greșos a vedea, cum îndată ce-a închis mortul ochii, femeile dela casă se apucă de copt la pâine, și de fert la mâncări, ca să sature tot satul după înmormântare, ear apoi în ziua înmormântării a vedea mergând dela țintirimul satul întreg la casa cea de jele, ca acum să se sature bine în urma mortului. Apoi băturile cele pline de alcool pe la pomeni sunt așa de greioase în cât se ot nuni o datină semibarbară. Și cum nu!

A eși beat dela casa de jele care plânge de multe ori cu lacrimi așa de amare după cel mort! Apoi ce însemnătate pot să aibă împărțire de colaci, lumina și vase tuturor celor de față, fără de căutare la aceea, că oare este cel ce primește, om avut sau nu, și prin urmare, că oare are lipsă de ceia ce i se dă sau nu are.

Perderile morale religioase și materiale ce le suferă poporul nostru prin aceasta sunt foarte multe.

Maî întâiu în privința morală cauza e pomenile noastre o daună foarte mare, prin aceea că poporul se desvață a compătini în adevăr pre cei atinși în familie de vre-un cas oare care-va trist de moarte. Și cum să poată avea o compătimitate adevărată când cu ocaziunea înmormântării la cei mai mulți ce sunt de față, le stă capul mai mult la pomană decât la durerea și necasul celor rămași. Ba unii se și bucură când aud că a murit cineva în sat, bine știind că acuma eară se vor satura bine, eară și va umplea doba de mâncare și beutură (țuică). Cel ce are durere adevărată față de cei rămași aceluia nu vine se mai meargă după înmormântare la casa de jele să se sature bine. Cum poate să fie favorabilă umanității și filantropiei celei adevărate a mânca cu poftă și a bea cu sete, la casa cea lovită de desastrul morții? Un om cu simțiri nobile totă pofta și-ar perde, când ar fi necesitat se mănânce la atare casă. Maî departe la atari pomeni, la care se sature tot felul de oameni fără de deosebire avut sau sărac se vatămă compătimitatea cea adevărată, ce trebuie să-o aibă omul față de cei în adevăr miseri. Cei miseri au lipsă de ajutor, ear nu cei avuți. Și dacă și cu ocaziunea cea ultraserioasă a unei înmormântări nu se pune preț pe cei în adevăr miseri atunci când se va pune? Ear' din punct de vedere religios se vatămă toată credința cea creștină pe care se bazează datina pomenilor.

Ce faptă bună este a satura pe cel ce are destul? și apoi încă în urmă spre profanarea ideei elemosinei, după ce se sature și se scoală dela masă și acela zice: Dzeu să primească! Dară ce să primească? Dzeu primește elemosina dată celui sărac, însă nu cea dată celui avut. Astfel ideea de a îmblânzi pe Dzeu prin pomeni se pierde cu totul și pomenile au devenit una specie de mâncări și beuturi urite de pe spatetele celor rămași. Grețose până la extrem sunt atari pomeni la oamenii săraci și câte odată chiar și la orfanii, cari înșiși ar avea lipse de elemosină, eară nu să deie la alții. Tot asemenea de mari sunt în urmă și daunele materiale și economice.

În forma aceea, în care se fac astăzi pomenile sunt o adevărată pradă. La câte-o pomană precum se zice, cum se cuvine, un biet de țeran de multe ori își pune venitul de pe câte jumătate an, dacă are ceva grâu și-l pune jumătate cu pomană; și ce folos economic a avut el de acolo? A saturat satul întreg, că după aceea să rabde el. Apoi ce e urit în gradul suprem, țeranul merge de cumpără vinars cu vâdra dela jidov ca să pună pomană după mort. Un lucru urit, nesuferibil, ca poporul nostru se creadă că el poate câștiga împărăția ceru-

lui cu vinars jidovesc, cu care umple pe alții. Maî urcios este lucrul acesta când neavând pe ce cumpăra vinars merge și la dela jidov pe așteptare. Maî spre batjocura religioasă la pomană închină cu vinars: Dzeu să primească. Dauna materială, ce o cauzase în poporul nostru pomenile cele excesive este necalculabilă. Dacă prețul vinarsului ce se bea în una comună pe la pomeni, l'ar întrebuița poporul nostru spre scopuri culturale atunci ar putea de acolo să-și susțină școala cu docente cu tot încă poate mai bine decât cum poștește legea. Toate daunele aceste arată învedere, cât de imperioase este datorința de a reduce pomenile la ideea lor primitivă, la ideea lor creștină, căci așa cum sunt astăzi, sunt mai mult păgânești decât creștinești. Datorința unui popor ce tinde spre cultura și civilizațiune, este ca maî întâi să caseze din jurul său tot ce este periculos moralității, religiozității și bunăstării lui materiale. Și ce este mai periculos în toate aceste trei direcțiuni, ca pomenile în forma lor de astăzi?

Maî frumos ar fi când credincioșii noștri, cari în adevăr, s'ar deda a împărți câte ceva din mână între cei săraci la cimitir, și a părăsi cu totul mesele. Încă și maî frumos ar fi când în loc de pomenile cele pline cu vinars jidovesc poporul s'ar deda a contribui ca pomană ceva sumulișă pe sama bisericeii sau a școlăii.

Ioannecoaciu.
Inv. Almajului.

O CLARIFICARE.

În „Tribuna Poporului“ Nr. 25 s'a publicat o corespondență sub titlul: „averile grănițarești în primejdie“.

Spre clarificarea obiectului de sub întrebare binevoitori publica în foaia D-voastră propunerea comitetului comunității de avere din 20 Februarie 1899, precum și hotărârea adusă de reprezentanții împăduritorilor în adunarea generală ținută la 22 Martie a. c.

Propunerea comitetului.

Pădurile comunității de avere în ce privește administrarea lor din punct de vedere silvicultural și silvitehnic, — îndeosbi pentru a fi provăzute cu acele agende, cari în sensul legii numai prin foresterieri experți se pot îndeplini, — în sensul §. 1 al art. de lege XIX. ex 1898 ar fi se treacă în administrația statului.

Deoarece în însă în sensul §. 59 al legii citate (art. XIX. 1898) comunitatea de avere este îndreptățită în decurs de 6 luni de la intrarea în viață a art. de lege XIX. 1898 a recurge la înaltul ministru reg. ung. de agricultură, ca să i-se permită ca și în viitoriu să-și administreze pădurile sale, nu prin oficiile silvanale de stat, ci prin funcționarii sei silvici cu calificățiune prescrisă de lege, comitetul subsemnat își permite a face următoarea propunere în cauză; „Comunitatea de avere a fostului Regiment romano banatic Nr. 13 din Caransebeș se recurgă pe baza §. 59 a Art. de lege XIX. ex 1898 la înaltul ministru reg. ung. de agricultură, ca după ascultarea comitetului administrativ comitatens, în conțelegere cu înaltul ministru reg. ung. de interne, acesta să conceadă comunității de avere de a-și administra pădurile și maî de parte prin silvicultorii sei proprii“.

Ca motivare la aceasta propunere își permite comitetul a accentua următoarele: „Comunitatea de avere administrează pădurile sale pe baza statutului seu organic, aprobat din partea înaltului ministru reg. ung. de interne prin rescriptul din 24 August 1879 Nr. 38369.

În sensul acestui statut pădurile comunității de avere se administrează strict conform dispozițiilor legii silvanale, sub controla autorităților politice, și îndeosbi

sub auspiciul special al comisarului guvernial pentru comunitatea de avere. Administrarea pădurilor se exporează prin un organ central: prin oficiul de economie cu sediul în Caransebeș, și prin cele cinci foresterii ale comunității de avere din Caransebeș, Ohaba-bistra, Teregova, Orșova și Bozovici.

Atât conducerea oficiului de economie cât și a foresteriilor este concretă la organe silvanale, cari au calificățiunea prescrisă de legea silvanală, și care în afacerile oficiului lor sunt spriginite în măsură corespunzătoare cu personalul de lipsă.

Pe baza acestei organizațiuni este comunitatea de avere capabilă a-și administra pădurile ei conform prescrișelor legii silvanale prin proprii sei silvicultorii cari posed calificățiunea recerută de lege.

Socoțiile finale ale comunității de avere, care se revedează an de an din partea autorităților politice competente, precum și din partea înaltului ministru reg. ung. de interne, dovedesc pe deplin, că comunitatea de avere în decursul existenței sale a fost totdeauna în stare a-și acoperi spesele de administrație fără de a fi perdit din vedere acoperirea permanentă a lipselor și competențelor împăduritorilor sei prin extradarea produselor silvanale în cea maî mare parte de tot gratuit sau în parte aproape gratuit.

Resultatul administrațiunii autonome de până acum ni-l arată faptul, că am fost în stare să acoperim speșele administrative și să facem pe de-asupra investiții. S'au cumpărat realități și s'au investat în zidiri suma de 49269 fl. 09 cr., s'au economisat din prisosințele anuale 170.591 fl. 18 cr., în număr și în hârtii de valoare, avem pretensiuni (nesocotind prevaricațiunile silvanale) 8687 fl. 25 cr. ear' inventarele și contul lemnelor de regie reprezintă o avere de 20797 fl. 68 cr. Aceste sunt economisările noastre cu finea anului 1897 ceea ce se poate vedea din socoțiile noastre.

(Va urma.)

PROGRAMA

examenelor de la școlăle p.p. conf. gr.-or. rom. din comunele bis. aparținătoare protopopiatului și inspectoratului școlar confesional din Arad.

1. *Cenadul-ung.*: școala cu clasele inf 1 Iunie st. n. 8 oare a. m.; școala cu clasele sup. în 1 Iunie st. n. 10 oare a. m.
2. *Nădlac*: școala centrală cu clasele inf. în 5 Iunie st. n. 8 oare a. m.; școala centrală cu clasele sup. în 5 Iunie st. n. 10 oare a. m.; școala externă nouă inf. în 5 Iunie st. n. 2 oare p. m.; școala externă Buchin în 5 Iunie st. n. 4 oare p. m.
3. *Șetin*: școala centr. mixtă cu clasele inf. în 6 Iunie st. n. 8 oare a. m.; școala centr. de fete cu clasele sup. în 6 Iunie st. n. 10 oare a. m.; școala centrală superioară de băieți în 6 Iunie st. n. 2 oare p. m.; școala extern. mixtă cu clasele inf. în 6 Iunie st. n. 4 oare p. m.
4. *Arad*: școala din strada Șecurei cl. inf. în 9 Iunie st. n. 7 oare a. m.; școala din strada Șecurei sup. în 9 Iunie st. n. 9 oare a. m.; școala centr. de fete cu cl. inf. în 9 Iunie st. n. 3 oare p. m.; școala din strada Sapei cl. inf. în 10 Iunie st. n. 8 oare a. m.; școala din sub. Șega cl. inf. în 10 Iunie st. n. 3 oare p. m.
5. *Sobot*: școala de fete în 12 Iunie st. n. 8 oare a. m.; școala de băieți în 12 Iunie st. n. 10 oare a. m.
6. *Măndruloc*: școala cu cl. infer. în 13 Iunie st. n. 8 oare a. m.; școala cu cl. sup. în 13 Iunie st. n. 10 oare a. m.
7. *Cicir*: în 13 Iunie st. n. 3 oare p. m.
8. *Micălaca*: I în 16 Iunie st. n. 8 oare a. m. II în 16 Iunie st. n. 10 oare a. m.
9. *Arad-Găiu*: în 17 Iunie st. n. 8 oare a. m.
10. *Semlac*: școala cu cl. inf. în 21 Iunie st. n. 8 oare a. m. școala cu cl. sup. în 21 Iunie st. n. 10 oare a. m.
11. *Tornia*: în 23 Iunie st. n. 2 oare p. m.
12. *Bătania*: în 23 Iunie st. n. 8 oare a. m.
13. *Peșca*: școala centrală cl. inf. mixte în 26 Iunie st. n. 8 oare a. m. școala centrală cl. sup. de băieți în 26 Iunie st. n. 10 oare a. m. școala externă cl. inf. mixte

în 26 Iunie st. n. 3 oare p. m. școala de fete cl. inf. în 27 Iunie st. n. 8 oare a. m. școala de fete cl. sup. în 27 Iunie st. n. 10 oare a. m. școala mixtă cl. inferioare din același edificiu în 27. Iunie st. n. 3 oare p. m.

Arad, în 15/27 Maiu 1899.

protopopul insp. scol. cerc.
Moise Bocșan.

Cum e împărțit pământul în Austro-Ungaria.

În Austria, sau Cisleitania, sunt 791 cercuri percepționale, dar' numai în 82 cercuri nu sunt mari proprietari, adică economi eari în unul și același cerc plătesc mai mult decât 1000 fl.

În 170 cercuri este câte un mare proprietar, în 382 câte doi și maî mult; în *Austria-de-jos*, *Boemia*, *Moravia* și *Silezia* nu e cerc, unde nu s'ar afla mare proprietar.

Boemia are 5 843.000 locuitori pe o întindere de 5.196.700 hectare; 363 mari proprietari posed 1.448 638 hectare pământ, adică aproape 30 % al întregului. În cifră mijlocie, fiecare mare proprietar în *Boemia* posedă 4000 hectare, cu 33.000 fl. câștig catastral curat. Singur numai principele *Colorado-Mansfeld* stăpânește 58.239 hectare, cu 310 218 fl. ca venit catastral curat; ear' principele *Schwurzenberg*, e stăpân peste 176 410 hectare, ceea-ce face a douazecă parte a pământului întreg al *Boemiei*; venitul curat catastral se ridică la suma de 1 milion florini. *Bunurile bisericicești* din *Boemia* au 103.459 adevă 2 % a întregului.

Suprafața Moraviei este de 2.222.100 hectare cu 2.276.870 locuitori; din aceasta sunt stăpâni: averile bisericicești, peste 78.496 hectare, adică 3 1/2 % al întreg pământului; ceilalți mari proprietari sunt 145 la număr, cu 525.662 hectare,

Silezia se întinde peste 514.685 hectare, numărând 605.649 locuitori; aci se află 36 mari proprietari cu 134.226 hectare, adică 20 %; averile bisericicești au 50 435 hectare cam 10 % din întreg pământul.

În *Austria-de-jos* pământul are întindere pe 1 935 300 hectare, sau 3.454.596 jugăre; cu 2.661.799 locuitori; ele așa sunt împărțite, că 94.882 jugăre, în valoare de 35 milioane florini și cu 3 1/2 milioane venit catastral curat vine la 247 proprietari; numai 9 familii de mari proprietari au 157.000 jugăre ear singura familie grofească *Hoyos*: 54.000 jugăre.

Galiția e mare de 13.640.000 jugăre și are 6.600.000 locuitori; 4495 persoane posedă singure 5.370.000 jugăre; nordul și nord-estul țării acestei se ține numai de mari proprietari.

Ungaria și Ardeal laolaltă numără 28 288.400 hectare; a treia parte din ele sunt așa zisele *fideicomisuri*, adică pământuri, ce nu pot fi vândute, sub nici un titlu; maî mult decât jumătatea pământului întreg este în mâinile a 19.170 persoane. Numărul tuturor proprietarilor lor de pământ este numai 2.487.265.

Bibliografie A apărut „Foaia pedagogică“, cu următorul cuprins: Disciplina, cu devotamentul și iubirea în serviciul educațiunii (Urmare și fine), de Ioan Daria. — Modele de lecțiuni: Aerul, elasticitatea lui, de C. Gr. — Informațiuni: Instrucțiune cu privire la cuincuenaliu. — De ale reuniunilor învățătorești. — Mulțămîta. — Felurimii.

NOTAȚI

Arad, 2 Iunie n. 1899.

Societatea pentru fond de teatru român. La Săliște. N. putându-se întruni „Societatea pentru fond de teatru român”, la Arad, precum fusese stăruitorul mai înainte, președintele ei, Iosif Vulcan, s'a adresat inteligenței din Săliște cu o scrisoare, prin care își arată dorința ca adunarea generală din est-au să se țină la Săliște, dacă inteligența română de aici ar dori-o. Dl. Dumitru Banciu, unul din fruntașii comunei a conchemat Lunii inteligența la o convănire, și ideea a fost firește cu bucurie primită. S'a constituit îndată și comitetul, care să îngrijească de cele de lipsă pentru adunare; și anume s'au ales: președinte, Dumitru Banciu; secretar, Dumitru Mosora; iar membri în comitet: Iordache P. Roșca căpitan; Dumitru Lăpădat, Ioan Chirca, Il. Comșa, Ioan Banciu, D. Vulcan, Const. Herța, Iacob Șteflea, Nic. Hențiu, Oprea Borcea, Ioan Teșcu, Ioan Popa, Nic. Roman, Iuliu Crișan, Constantin Crisău și Nicolae Munteanu. Societatea este invitată să țină adunarea în zilele de 18, 19 și 20 Iulie st. v. După ce comitetul societății va aproba acest termen, se vor începe pregătirile, ca oșpeții să ducă cele mai plăcute suveniruri din comuna Săliște.

Dar Vă rugăm respectuos ca se aveți bunăvoință a publica în prețuita noastră „Tribuna Poporului”, următoarele: Un econom din comuna noastră Ciociriu cu numele Ioan Pașulescu și soția Marișia au dăruit pe seama sf. bisericii o cruce adică o răgă în preț de 78 de florini, pe sf. Paști. Asemenea au dăruit ecotoama Persida, Tătar, Elena Bija, Catăia, Nădaban și Teresia Suci câte un stihar adică 4 stihare pe seama corților tot pe sf. Paști. Durere că doul paroh ei președinte n'a publicat încă. Asemenea au dăruit mai mulți economi un clopot sf. bisericii în preț de 297 de florini și Iacob Angelini un prapor cu 30 de fl., Mitru Stoenescu două prapore unul cu 60 fl. și altul cu 16 florenți.

Fluerul lui Avram Iancu. Din Sibiu ni-se împărtășește îmbucurătoarea știre, că fluerul lui Avram Iancu a ajuns în cele din urmă în mâinile dlui Ioan Sterca-Șuluțiu, jude în pensiuie, care de 27 de ani mereu l'a căutat. Fluerul a fost aflat de dl avocat Gerasim Candrea din Baia de Criș. Cu ocaziunea venirii sale la Congres, dl protopresbiter Damian din Brad a adus fluerul cu sine și l'a predat dlui Șuluțiu. Aflăm că dl Șuluțiu are de gând a dăruia fluerul proiectatului muzeu național.

Damele române din Cornăuți au deschis la 1 Iunie n. și un curs pentru croirea de albituri. Cursul acesta va fi privit ca o completare a cursului de croitorie pentru rochiile de doamne și va fi ținut în aceeași clădire. Ca conducătoare este luată o domnișoară română foarte bine cunoscută în familiile române. Invățământul se împărtășește fără plată și numai fetelor române. În frunte stă distinsa naționalistă dna Elena Eus Popovici.

Dor de carte românească. Doi băieți din comuna Mureș-Sân-Craiu cercetează, în lipsa de școală confesională, școala de stat de acolo, unde primesc învățatura în limba statului, adică cea maghiară. Dând însă odată de un legendar de Ioan Popescu, frunzărind și citind prin el, li s'a părut, că cartea aceasta are un deosebit farmec pentru ei. S'au deșteptat adică în ei acele sentimente, ca și în nemeșitorul Eliade Rădulescu, când în decursul învățării ce- primea în limba greacă, a dat la un păstor de o carte românească: Alexandria, pe care mai apoi, ascuns într'un coș din poștă, a cetit o din doasecă în doasecă, scribind cuprinsul ei predat în limba maternă, care l'a fermecat. S'a deșteptat acum în băieții dorul de-a ajunge să aibă și ei asemenea carte fermecătoare și în nepriceperea lor copilărească, presupunând, că cel scris pe păretele cărții — Ioan Popescu — este trimițătorul de cărți românești. I-au adresat acestuia o frumoasă rugămintă, ca să facă bine și să le trimită și lor asemenea cărți. Oficiul postal a căutat multă vreme

pe „trimițătorul de cărți” Ioan Popescu și în cele din urmă abia s'a aflat un bărbat cu asemenea nume în persoana primarului comunei Toplița-română. Dar acesta era alt Ioan Popescu, nu cel, căruia era epistola adresată. Primarul Popescu a trimis rugămintea băciilor secretarului consistorial Dr. Elia Cristea, din Sibiu, care s'a interesat mai de aproape de dorința școlărilor înșetați după carte românească, le-a trimis din librăria arhidieceșană mai multe cărți de școală și de rugăciuni.

Bancnote de 10 fl. false. În Cincibiserii poliția a dat de urma unei companii de jidanași lacomi de bani, cari au fabricat bancnote de câte 10 fl. cu ajutorul aparatului fotografic. Bancnotele se cunosc pe aceea că desemnurile vinete sunt ceva mai întunecate, ear' literile tipărite cu cerneală roșie sunt cășec mai înecate. Toți au fost detinuți și puși la răcoare unde se că n'au putut fi mai precauți în întreprinderea nouă „geșefi”.

Obiceiul de a trage clopotele la amezzi. După cum e știe la orașe mai ales este obiceiul de a trage clopotele în fiecare zi la amezzi. Pușii sunt însă, cari se cunoscă însemnătatea acestui obicei, desi pe noi Românii ei ne privește destul de aproape. În 1456, oastea mareșului erou român Iancu de Huniad, care era compusă și ea de Români de prin districtele Sebes, Mehadia și Hoșeg, trecuse în Bulgaria pentru a da piept cu ostirile turcești de sub comanda lui Mohamed. Papa Calixt III., care avea așa mare temere de Turci dase atunci ordin să se tragă clopotele la toate bisericile creștine în fiecare zi la amezzi și toți creștinii să-și ridice mâinile și să se roage pentru învingerea armatei lui Huniade. În 22 Iulie 1456 Iancu de Huniad cu bravi s'ei osteni au câștigat o învingere strălucită, zdrobind armata turcească și stîind pe Mohamed s'o ia la fugă. Papa Calixt III. a primit știrea despre această învingere a Românilor numai în 6 August. Îndată ce a primit știrea, a dat o bulă papală, prin care ordonă, ca în amintirea învingerii să se tragă pentru veșii veșilor clopotele la toate bisericile și în fiecare zi la amezzi. Așa dar obiceiul de a trage clopotele la amezzi, reamintesc vitejia eroului Iancu de Huniad și a bravilor s'ei ostași români.

Stîrpirea lupilor. Pe rotogolul pămîntese numărul animalelor răpitoare se împuținează repede. Fiecare stat se stiește a stîrpi fiarele păgubitoare prin concursul de răsplată, ceea ce face în mare măsură la întepirea patimei de venat. În Franța se plătește chiar și câte 100—200 franci pentru un lup, după cum este adică de mare. Anul trecut statul frances a plătit 189 piei de lup, dând vînătorilor răsplată în sumă 11840 franci. Numai cu 15 ani înainte (în 1883) au fost pușcați într'un an 1319 lupi. Așa ceva însă azi nu se mai poate, deoarece ce lupi s'a făcut mai rari. De almintrelea în urma marilor persecuțiuni lupii nici nu mai pricinuesc azi atâtea pagube, ca înainte, căci s'au retras în adîncimea munților și nu prea cutează să dea năvală asupra satelor, cu atât mai puțin să atace oamenii, de cari au început să prindă frică.

Invitate la Maiatul elevilor de la gimnaziul greco-oriental român din Brad, ce se va ține la 26 eventual 29 Maiu v. 1899 în pădurea „Porsch”. Venitul curat în favorul fondului elevilor morboși. Intrarea benevolă.

Comitetul.

Repartițiunea dării de canalizare pe anul 1899 la Arad e expusă vederii publice în decurs de 8 zile de începere dela 31 Maiu, în sala Nr. 1. a magistratului (secțiunea de dare), în care timp cei nedreptățiți pot să apeleze.

Cas de moarte. Mercuri la 12 l. e. la orele 2 din noaptea, a adormit în Domnul în etate de 61 ani, Marta soția învățătorului pensionat Ioan Buha, din Craioveș, dar de presinte locuitor în comuna Ciciova.

Pe defuncta o deplâng: Ioan Buha ca soț, ca fi și fiicele: Alexandru, notar cercual în loc, Iosif, jurist în anul al 4-lea în Budapesta, Mileva căsătorită Cioclac, Iuliana

căsătorită Banneu și Elena căsătorită Gyermec.

Necrolog Subscriși cu inima frântă de durere aducem la cunoștință încetarea din viață a scumpului nostru soț, frate și tată: Isidor Dopp, preot gr-catolic în F.ăua în etate de 47 ani în al 9-lea an de preoție și al 25-lea an al fericitei căsătorii, care după lungi și grele suferințe și-a dat obositul suflet în mâinile Creatorului, Lunii, 29 Maiu n., la orele 9 seara. Rămășițele pămîntesti ale scumpului defunct au fost așezate lângă altarul sf. bis. rief gr-catolice din loc. Deplângem pe scumpul defunct: Ana Dopp, născ. Rada, ca soție; Maximilian G. Dopp, Dumitru Dopp, Isidor Dopp, Amalia Dopp, Cornelia Dopp, Horea Dopp, Silvia Dopp, și F. Dopp ca fi și fiice; Elena Dopp născută Miclea, ca noră; Elia Dopp inginer; Laurentiu Dopp, comerc. ca fraț, Ștefan Dopp, ca unchiu, și numeroase rudeni și consăngeni.

Odihnește în pace suflet obosit și regretabil. *Milian.*

Monete vechi de aur curat. Aflăm următoarele: în 27 Maiu st. n. a. c. 6 fete române din Codlea, lângă Brașov săpând la cucuruz pe coasta delului numit „Munțior”, au găsit 6 buci de monete de aur de o rară frumusețe. Unele monete de o greutate de 10 de, altele de 5 de. Efigiile sau emblemele pe toate sunt la fel. Pe o parte e un cap de femeie bulbucată și pe cealaltă e o cunună de lauri pe cealaltă parte o fecioară cu o țelie bine reușită și peste mijloc înscrisă cu brau, în spate cu 2 aripi în față, drept cu brăul, cifra III roman. Părin Comanescu din Codlea chema la sine pe una din fetele, care aflate două monete și vă zînd, că monetele sunt de aur curat și de valoare istorică, spuse fetei, ca să lase la dînzul monetele și să i trimită și pe celelalte dar aripi fetelor refuzară ale prezentate, temîndu-se ca să nu se țină pentru dînzul. Întrebînd pe fata, care arătase, cum sunt celelalte, ea spuse, că și celelalte 4 buci sunt tot un fel de frumoase și cu asemenea chipuri. După aceea făcu arătare la primăria comunală și la oficiul vice șpanal în Brașov, ca în sensul legilor, din oficiu să dispună cele de lipsă în privința aceasta. Monetele prezentate de părintele Comanescu se păstrează la oficiul de casă comitatensă. Celelalte 4 monede se vor trimite oficios spru păstrare tot acolo, până ce se va finaliza afacerea aceasta. Cei ce au văzut aceste monete spun, că după exterior sunt monete române, dar e curioasă inscripția cu litere grecești. Esperții și cei competenți vor constata valoarea, vechimea și originea lor.

Bibliografie. Tocmai acum a apărut „Istorie religioasă morale”, alese și întocmite pentru elevii începători ai școlălor populare de Dr. Petru Barbu. Cartea a apărut editura și cu tiparul Tipografiei diecesane din Caransebeș. Costă numai 15 cr. O recomandăm părinților ca să o dea fără teamă în mâinile copiilor lor școlari.

A apărut „Texte din literatura populară română” adunate de dr. G. Alevisi. Tomul I, poezia tradițională. Budapesta, editura autorului. Preț 3 fl.

Repriviri economice.

Starea sîmănturilor.

Din comitatul Bihor se scrie: Marile speranțe, ce agricultorii și le au pus în recolta acestui an, încep să se risipească. Grăul, care era admirabil, astăzi e palid, necăuștos, atacat de rugina și cu spicele mărunt. De câte-va zile ploți torrențiale pricinuesc mari pagube. Orzul, pe cât era de frumos înainte, pe atât este de slab acum, fiind plin de pete galbene și necăuștoase, așa că grăunțe bune nu va da, ba nici măcar nu-treț pentru vile nu promite. Numai ovășul se ză în stare bună, dar în acel ținut foarte puțin ovăș se seamănă. Săpatul cucuruzului este mult întărit și împedat din cauza ploilor nesfârșite. — Tot în asemenea stare se află și sîmănturile din

celelalte părți ale Ungariei, afară de părțile nordice, unde luna lui Maiu a fost mai puțin ploioasă.

Prețuri.

30 Maiu.

Grâu:	s'a vîndut cu fl.	9.35—9.65
Săcară:	„ „ „	7.07—7.40
Orz:	„ „ „	5.85—6.10
Ovăș:	„ „ „	6.65—5.90
Cucuruz (porumb) pe Maiu:	„ „ „	4.40—4.45
„ pe Iulie:	„ „ „	4.54—4.61

Prețuri cu termin.

Grâu:	Iunie	8.85—8.95
„	Septembrie	8.51—8.52
„	Octombrie	8.74—8.76

Săcară:	Octom.	6.66—6.72
„	Maiu	7.10—7.15
Cucuruz:	pe Iunie	4.47—4.50
„	„ Iulie	4.55—4.59
Ovăș:	pe Octom.	5.46—5.48
„	„ Maiu	5.56—5.58

Diverse.

Făină de grâu:

No	0	1	2	3	4	5	6	7
fl. 15.	14.40	14.	13.60	13.40	11.80	11.	9.80	
7 și jum. 8								
	8.20		5.60					

Făină de săcară:

No.	00	0	0I	I	II	III
fl.	12.60	12.10	11.60	12.20	10.10	8.60

Tărițe fine fl. 5.— comune fl. —	
Meiu (măl. măr.) Nr. 0	1 2 3 4
	11.50 11.— 10.75 10.25 9.50

Fasole albă s'a vînd. cu fl.	6.50—7.—	100 kl.
boabe rot.	7.25—7.75	„
Lințe fără gîrgărite	10.—16.—	„
Mac	31.—33.—	„
Mazere	11.—17.—	„
Semăntă de cânepă	—11.50	„
Chim	—28.—	„
Unsoare de porc	52.—	„
Slănină	43.50—46.—	„
Prune	80/85 bucăți bosniece	fl. 12.75
„	95/100	„ „ 10.50
„	115/120	„ „ 9.50
„	80/85	„ sîrbești „ 12.50
„	95/100	„ „ 9.1/2

Seminte:

Trifoiu roșu:	„	98	„	37.—43.—
Lucernă: ung.	„	„	„	40.—43.—
„ ital.	„	98	„	45.—47.—
In, după calitate	„	„	„	10.50—11.—
Ulei de napi	„	„	„	33.—
Petrolu american	„	„	„	22.50 100 kl
„ rusesc	„	„	„	20.—
„ de Orșova	„	„	„	19.—
„ de Brașov	„	„	„	18.—
Spirt grob pentru rafinat	„	„	„	16.50—16.75
Lână: de vară	„	„	„	90.—92
„ vînată	„	„	„	90.—93
„ albă	„	„	„	103.—114

Pei lucrate:

prima Einsatz-Terzen	10—13 Kl	fl. 133.—142
„	14—20	„ 143.—148
„ Zweisatz	20—22	„ 133.—135
„ Dreisatz	22—24	„ 140.—142
„	25—26	„ 143.—145
„	26—30	„ 145.—146
„ de bivoli	28—32	„ 142.—144

Cursul pieții din Arad.

Din 19 Maiu n. 1899.

Hârtie-monetă română	Cump. fl. 9.47	vînd 9.51
Lire turecști	„	„
Imperial (15 R. aur)	„	19.—
Ruble rusești 100 à	„	126.—
Galbeni	„	5.58
Napoleon-d'or	„	9.48
100 Marce germane	„	58.50
Livre sterling	„	11.90

Editor: Aurel Popovici-Barcianu.

Redactor responsabil Ioan Răssu Sirlanu

Biblioteca Noastră

Apare în Caransebeș.

Director: E. Hodoș.

Au apărut:

Nr. 1 S. S. Secula, Realități și Visări, novelete

Nr. 2. Iosif Bălan, Iancu de Hunyad.

Nr. 3—4. G. Coșbuc, Versuri și Proză, cu potretu autorului.

Nr. 5. Gr. M. Alexandrescu, Fabule alese.

Nr. 6. N. Macovișteanu, Dela Sat, piesă teatrală pentru popor,

Nr. 7. Zotti Hodoș, Intocmai! comedie franceză.

Nr. 8—9. O. G. Lecca, Istoria Țiganilor, cu potretu autorului.

Nr. 10. E. Hodoș, Convorbiri Pedagogice.

Nr. 11—12. E. Hodoș, Cântece Bănățene, cu răspuns dlui Weigand

Nr. 13. E. Hodoș, Cântece Cătanesti, cu portr. lui T. Doda.

Nr. 14. G. Crăciunescu, Copii de găsit, snoave, cu potr. autorului.

Nr. 15—17. Ios. Bălan, Numiri de localități.

Nr. 18—22. Zotti Hodoș, Poftă bună! Carte de bucate.

Nr. 23—26. P. Drăgălina. Din Ist. Banatului Severin I.

Nrele viitoare: Din Istoria Banatului Sev. de P. Drăgălina.

P. II. Severinul sub principii Transilvaniei până la căderea sa în mâinile Turcilor (1658).

P. III. Resboaiele între Austria și Turcia pentru eliberarea Severinului

P. IV. Inființarea regimentului valaho-illiric, mai târziu romano-banatic nr. 13. (1767—1872),

Partea I. a apărut.

Celelalte au să apară pe rând. *Cei ce doresc să li-se trimită, sunt invitați a ne înștiința, ca să știm câte exemplare să tipărim.*

Directia.

„Moda Ilustrată“. Redacția și administrația: Strada Sărindar Nr. 11 în București.

Apare în fiecare Sămbătă.

A apărut Nr. 7 din 13 Februarie. Odată cu numărul acesta se imparte un supliment gratuit, care reprezintă un tipar croit de foi noi, fără cusătură îndărăt și cu nasturi în părți în mărime naturală.

Cuprinsul acestui număr e variat și interesant atât în ceea-ce privește moda cât și partea literară și lucrul de mână. Se continuă publicarea romanului „Oroberta“ de Leon Barracand.

Prețul abonamentului la „Moda Ilustrată“.

Un an în țară.	Lei 10—	în străinătate.	Lei 13.—
Sase luni	5	6	6.0
Trei luni	3—	3	3.50

Avis important.

Cererile de abonament trebuie însoțite de un mandat poștal sau de valoarea abonamentului în mărul poștale.

A apărut nrul 27 din „Floare Albastră“ cu următorul sumar:

Pandurul, C. Sandu. Cântec bohem (poesie, St. Iosif. Din Corsica, I. Duscian

Cântecul isvorului (poesie). Stin-Petreanu Note din țeară, S. Voinea. Glas de corn (poesie), D. Nanu. Funcționari... (schiță. Satire's ochii tîi (din Heine). I. Ncamtu. O carte nouă, Marie Rz. Rubrică veselă Lumpatius. Criminalitate și socialism, Alfred Fouillée Crochiuri din țeară, Snoave Ecouri literare și artistice. etc. etc.

Carte de bucate

A apărut în „Biblioteca noastră“

Poftă bună!

Carte de bucate de Zotti Hodoș atragem atențiunea cetitorilor asupra acestei cărți, care conține sub 420 de numere, peste 600 de rețete și anume cele mai bune rețete din bucătăria practică și moderna. Această carte să poate întrebuița în ori-ce gospodărie românească. Partea cuprinde atât rețetele bucatelor celor mai simple cât și rețete de bucate mai complicate; și adică: Supe, Ciorbe, arsiete postate, rosoluri, aspicuri galantine, fripturi naționale și franțuzești, torte, parfouri înghețate, ceaiuri, licheruri etc. etc.

Prețul 70 cr. plus porto 5 cr. se află de vinzare la Dna Zotti Hodoș. Caransebeș.

„Revista ilustrată“, în nrul 1 din anul al doilea are următorul bogat sumar:

După legea cea mai înaltă. O istorie de C. E. Franzos, Cântec. Poesie de G. Coșbuc. Ornatele (Odaidele) preoților idolatri. Tipuri de S. P.

Simonu. Când te ved. Poesie de Nițu Din propria ei putere. Novela de G. Simu.

„Taina celor 12 Vineri mari de peste an și rugăciune pentru vremuri grele“ este titlul unei broșuri, ce a apărut la institutul tip. „Minerva“ din Orăștie, edată de d-nii: Iosif Tabăcariu și Ilie Turdășan.

Prețul 10 cr. Doritorii a o avea, să grăbească cu procurarea.

A apărut „Aritmetica generală și specială“ de Teodor Ceonța prof. preparandial. Aritmetica menită preparandiilor (școalelor normale), școalelor comerciale și medii, cum și al tuturor privaților, costă 2 fl.

Cartea plugarilor de Ioan Georgescu costă 25 cr.

Cea dintăiu se poate procura dela Tipografia Diecesană, din Arad, cea de a doua dela Tipografia „Aurora“ din Gherla.

A apărut „LITURGIA sfântului Iov Crisostom“ de Nicolae Ștef, Inv. în Arad, ediția II. pentru cor mixt, cu mai multe priceșne, irmoase, și un adaus de cântec naționale. — Prețul unui exempl. 4 fl pentru preparanzii 2 fl 50 cr. plus 10 cr. porto poștal, ear' legat cu firme 50 cr. mult; se află de vînzare la administrația „Tr. Pop“.

Banca generală de asigurare mutuală.

„TRANSILVANIA“

(33) 87—

ÎN SIBIIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichș, Bihor, Oitnad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II.) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Cumpărați și cetiți!

„Din vremuri apuse“

amintiri din vremurile eroice ale vieții noastre naționale

le

Iudita Secula născută Truța.

Prețul 1 coroană.

Se poate comanda prin Administrațiunea ziarului „Tribuna Poporului“

„CONCORDIA“

societate comercială pe acții, Sibiiu.

FILIALA ÎN FĂGĂRAȘ EN GROS ȘI DETAIL.

Depozite en gros Căneni (România) și Alba-Iulia.

Branșa de coloniale

Zahar, cafele fine, delicatose de saison și brânzături de tot felul chocoladă și cacao, ciaiuri (tea) veritabile și biscuits fini, precum și pesmeți, romuri veritabile de Jamaica și Cuba, cognacuri adevărate franțuzești și indigene.

Mare deposit de vinuri naturale indigene dela 40 cr litru în sus.

Vinuri veritabile de Bordeaux, Malaga, Madeira Oporto și Xeros, champagne franțuzească adevărată precum și indigenă. Liqueruri străine și din țeară. Tuică bătrână, sligoviță, tescovină și rachiu de trebere.

Mare deposit de făină de Bănat excelentă.

Deposit bine asortat de ape minerale.

Iere moi și proaspete. Iere roșii. Rahat de „Bellavista“. Halva. Luminări de ceară, stearină, parafină și sên. Singurul deposit al fabricii de luminări și stearină Moessner & Mersing din Galați (România)

Branșa de textil și manufactură.

Mare deposit și bine asortat în țesături de in și bumbac, pichet barchet de vară (de vară și de iarnă)

Garnituri de masă, serviete și proscape.

B. smale veritabile de Irlanda. — Șifon Oxford, Crcton Pânzături.

262 20—50 Bumbacuri de impletit, croșetat și brodat.

Lână răsucită și bircă.

Matăsuri de cusut și brodat în colori veritabile dela Dollfus-Mieg & Co. Mülhausen i/E, cea mai renumită din lume.

Cămeși pentru bărbați și pentru turiști Gulere mangete și crava'e

Mare sortiment de ciorapi pentru bărbați, dame și copii.

Prețuri-curente la cerere gratis și franco.